

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 531/2018-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť ■■■■■ a ■■■■■, ■■■■■ zastúpených advokátkou Mgr. Ivetou Žerebákovou, Námestie A. Hlinku 54, Ružomberok, ktorou namietajú porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 250/2014 z 29. júna 2016 a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť ■■■■■ a ■■■■■ o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. septembra 2016 doručená sťažnosť ■■■■■ a ■■■■■ (ďalej

aj „sťažovateľka“), [REDACTED] (ďalej spolu aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou Mgr. Ivetou Žerebákovou, Námestie A. Hlinku 54, Ružomberok, ktorou namietajú porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 250/2014 z 29. júna 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu.

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou doručenu Okresnému súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) domáhali proti žalovanému určenia, že sú bezpodielovými spoluvlastníkmi v podiele 35/42 k nehnuteľnostiam presne identifikovaným v žalobe, a ďalej určenia, že sťažovateľka je podielovou spoluvlastníčkou v spoluvlastníckom podiele 7/84 k nehnuteľnostiam presne identifikovaným v žalobe.

Svoju žalobu sťažovatelia odôvodnili tým, že predmetné nehnuteľnosti, ku ktorým si nárokujú spoluvlastnícky podiel, boli vytvorené z pôvodných KNC parcel, a to ich odčlenením z pozemku KNC parcela č. [REDACTED] – zastavané plochy a nádvoria s výmerou 285 m² a z pozemku KNC parcela č. [REDACTED] – trvalé trávne porasty s výmerou 3 330 m² zapísaných na LV [REDACTED] pre katastrálne územie [REDACTED]. Podľa ich názoru znalecký posudok [REDACTED] preukázal, že vo veci ide o duplicitné vlastníctvo, keďže v súbore KNC na LV [REDACTED] sú evidované parcely č. [REDACTED] – trvalé trávne porasty s výmerou 3 300 m² a KNC parcela č. [REDACTED] – zastavané plochy a nádvoria s výmerou 285 m², kde je ako ich vlastník vedený žalovaný, pričom v súbore KNE na LV č. [REDACTED] pre katastrálne územie [REDACTED] sú vlastníkami parcely č. [REDACTED] sťažovatelia. Sťažovatelia v žalobe argumentovali, že KNE parcela č. [REDACTED] – orná pôda s výmerou 230 m² na LV č. [REDACTED] pre katastrálne územie [REDACTED] je zároveň časťou parcely KNC č. [REDACTED] – trvalé trávne porasty s výmerou 3 330 m² a časťou parcely KNC parcelné č. [REDACTED] – zastavané plochy a nádvoria s výmerou 285 m² zapísaných na LV č. [REDACTED] pre katastrálne územie [REDACTED]. Sťažovatelia svoje vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam preukazovali kúpnyimi zmluvami,

darovacou zmluvou, geometrickým plánom a príslušným rozhodnutím správneho orgánu o zápise ich vlastníckych práv do katastra nehnuteľností.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 5 C 156/2010 z 13. marca 2013 žalobu zamietol. O odvolaní sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 C 156/2010 z 13. marca 2013 rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 9 Co 197/2013 zo 6. júna 2013 tak, že rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil ako vecne správne. Napadnutým uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľov proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 197/2013 zo 6. júna 2013 ako procesne neprípustné.

Sťažovatelia argumentujú, že v dôsledku negatívneho postoja žalovaného k znaleckému posudku vypracovanému [REDACTED] navrhli okresnému súdu vykonať ďalšie znalecké dokazovanie. V súvislosti s týmto návrhom okresný súd *„odročil pojednávanie za účelom znaleckého dokazovania, avšak k jeho nariadeniu nedošlo. Tento nesprávny postup sťažovateľa napádali, a to odvolaním proti rozsudku prvej inštancie ako aj podaním dovolania sťažovateľov.“*. Podľa sťažovateľov je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu arbitrárne z dôvodu, že je založené na právnom závere, podľa ktorého *„do rozhodovania nižších súdov po vecnej stránke nemôže zasahovať“*.

Sťažovatelia ďalej argumentujú, že najvyšší súd mal v rámci dovolacieho konania odstrániť arbitrárnosť dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu, keďže *„odvolací súd nepodal jasné právne stanovisko a to, prečo bolo odňaté vlastnícke právo sťažovateľom, keď v čase majetkovoprávneho vysporiadania Správa katastra zavkladovala listiny do pozemkovej knihy v zmysle platnej legislatívny s priloženými identifikáciami a naopak okresný súd uviedol, že nemohli nadobudnúť vlastníctvo bez geometrického plánu. Odvolací súd sa s nimi nevysporiadal len arbitrárne rozhodol, že sa stotožňuje so závermi okresného súdu.“*

Akcentujúc požiadavku riadneho a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu podľa § 175 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“),

sťažovatelia zdôrazňujú, že bolo povinnosťou najvyššieho súdu zaoberať sa meritom veci, teda posúdiť, či rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne. Krajský súd podľa sťažovateľov rozhodol v ich veci arbitrárne, keďže svoje skutkové zistenia a právne závery riadne neodôvodnil. Rozhodnutie odvolacieho súdu podľa sťažovateľov „*popiera základné princípy spravodlivého procesu, ktorého výsledkom je predvídateľné rozhodnutie pre účastníkov konania. Krajský súd sa nevysporiadal s argumentáciou v odvolaní navrhovateľov, ich námietky nebral v úvahu a vo svojom odôvodnení k rozhodnutiu sa nimi absolútne nezaoberal.*“.

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 197/2013 zo 6. júna 2013 zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd považuje za žiaduce sústrediť sa v úvodnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia na tú časť sťažnosti, ktorou sťažovatelia odôvodňujú porušenie svojich práv zaručených ústavou, listinou a dohovorom arbitrárnosťou a nedostatočným odôvodnením rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 197/2013 zo 6. júna 2013.

V súlade s § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa jeho viazanosť návrhom na začatie konania v zmysle § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Vychádzajúc z petitu sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že v posudzovanej veci predmet konania pred ústavným súdom tvorí rozhodovanie o sťažovateľmi namietanom porušení základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu. Takto vymedzený predmet konania nemožno z hľadiska požadovanej ústavnej ochrany rozšíriť len na základe

odôvodnenia sťažnosti aj o porušenie sťažovateľmi označených práv rozhodnutím odvolacieho súdu. Ústavný súd, súc viazaný petitom (návrhom na rozhodnutie) predloženým sťažovateľmi, preto nemôže vzhľadom na § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde preskúmavať ústavnú udržateľnosť rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 197/2013 zo 6. júna 2013.

Sťažovatelia v sťažnosti namietajú, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, došlo k porušeniu ich práv zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Ďalej argumentujú, že najvyšší súd mal dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať z vecného hľadiska.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadná odlišnosť (m. m. IV. ÚS 195/07), čo umožňuje posudzovať ich namietané porušenie spoločne.

V rámci predbežného prerokovania sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci (v danom prípade najvyššieho súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane vo svojej doterajšej judikatúre uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu

rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom (IV. ÚS 77/02).

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 234/2014).

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovatelia odôvodňovali prípustnosť dovolania v súlade s § 237 písm. f) OSP, pričom odňatie možnosti konať pred súdom podľa ich tvrdenia spočívalo v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu. Dôvodili ďalej tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie veci [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP], ako aj nesprávnym právnym posúdením veci [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP].

Po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa zaoberal procesnou prípustnosťou dovolania proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 197/2013 zo 6. júna 2013 podľa § 238 ods. 1 až 3 OSP, pričom dospel k záveru, že dovolanie z dôvodov uplatnených sťažovateľmi nie je procesne prípustné.

Sťažovatelia v dovolaní zdôrazňovali, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočné a nepresvedčivé a nezodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Reagujúc na tieto námietky, najvyšší súd poukázal vo všeobecnosti na stanovisko prijaté občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3. decembra 2015 pod R 2/2016, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP. Zdôraznil ďalej, že výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP.

Najvyšší súd po preskúmaní predmetného spisu vo veci sťažovateľov konajúcich všeobecných súdov dospel k záveru, že ich postup nemal za následok odňatie možnosti sťažovateľom konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP, pričom v konkrétnostiach zdôraznil:

„Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Z odôvodnení sú zrejmé právne úvahy odvolacieho i prvostupňového súdu (ich vecnou správnosťou sa dovolací súd nezaoberal), ktoré viedli k prijatiu záveru, že žalobcovia 1/, 2/ nie sú vlastníkami sporných nehnuteľností z titulu kúpnych zmlúv ani z titulu vydržania, pretože kúpne zmluvy boli absolútne neplatné pre ich neurčitost' podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka a tiež preto, že nespĺnili základnú podmienku vydržania a to nerušenú držbu nehnuteľnosti. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku (II. ÚS 78/05), súčasne odvolací súd nie je povinný zdôvodniť svoje

rozhodnutie z každého uhla pohľadu odvolateľa. Dovolatelia síce tvrdili, že rozhodnutia súdov sú nepreskúmateľné, v skutočnosti však len vyjadrovali svoj nesúhlas s výsledkom sporu a právnym posúdením veci súdmi. Preto dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, na ktorých je rozhodnutie založené, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Skutočnosť, že žalobcovia 1/, 2/ majú odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje nimi tvrdenú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcov. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolávateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).“

V dovolaní sťažovatelia ďalej namietali, že k odňatiu ich možnosti konať pred súdom došlo zároveň aj tým, že okresný súd vydal uznesenie o odročení pojednávania na účely nariadenia znaleckého dokazovania, ktoré následne nariadené nebolo. Po preskúmaní súvisiaceho spisu najvyšší súd vo vzťahu k tejto v napadnutom uznesení uviedol:

„... z pojednávania pred okresným súdom dňa 3. novembra 2011 (viď č. l. 157 spisu) súd vyhlásil uznesenie o odročení pojednávania (§ 119 ods. 1 a 4 O. s. p.) a nie uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania, z ktorého by vyplývalo že vyhovel návrhu žalobcov a pristúpil k nariadeniu dokazovania znalcom. Uznesenie o odročení pojednávania je uznesením, ktorým sa upravuje vedenie konania a preto ním súd podľa § 170 ods. 2 O. s. p. nie je viazaný. To znamená, že pokiaľ súd dospeje k záveru, že nie je daný alebo odpadol dôvod, pre ktorý bolo pojednávanie odročené, môže v konaní pokračovať ďalej bez ďalšieho, t. j. bez potreby zrušenia predchádzajúceho uznesenia o odročení pojednávania. Napokon aj uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania má charakter uznesenia o vedení konania (Pls 5/66, ako aj uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 101/2010, 4 Cdo 92/2013) a preto ho súd môže kedykoľvek zmeniť.“

V občianskom súdnom konaní súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Právomoc konať o veci,

ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O. s. p.), a nie účastníkov konania. Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno vyvodit', že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné podľa § 237 písm. f/ O. s. p. (viď R 125/1999).

Ani tým, že súd nerozhodne o zamietnutí návrhu účastníka na vykonanie dokazovania, nedochádza k odňatiu procesných práv účastníka. Okrem toho, že voči takémuto rozhodnutiu súdu odvolanie nie je prípustné (§ 202 ods. 3 písm. a/ O. s. p.), po zamietnutí návrhu na dokazovanie súd pokračuje ďalej v konaní. Jediná povinnosť, ktorá v súvislosti s nevyhovením návrhu účastníka na doplnenie dokazovania súdu vzniká sa vzťahuje k náležitostiam odôvodnenia súdneho rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., t. j. súd musí tento svoj postup zdôvodniť. V prejednávanej veci tak okresný súd urobil v poslednom odseku odôvodnenia svojho rozhodnutia. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že okresný súd sa v prejednávanej veci nedopustil žiadneho procesného pochybenia, pretože pokiaľ po odročení pojednávania došiel k záveru, že tu nie je daný dôvod pre ďalšie dokazovanie nariadením znaleckého dokazovania a tým pádom odpadol dôvod, pre ktorý bolo pojednávanie odročené, nič mu nebránilo v tom, aby tento dôkaz nevykonával a pokračoval v konaní ďalej bez ohľadu na uznesenie z 3. novembra 2011 o odročení pojednávania. Nevykonanie žalobcami navrhovaného dokazovania okresný súd odôvodnil v závere svojho rozhodnutia s poukazom na zásadu hospodárnosti konania, čím aj formálne splnil podmienky ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia. K ostatným námietkam dovolateľov vzťahujúcim sa k nevykonaniu nimi navrhovaného znaleckého dokazovania, čo malo podľa ich názoru za následok neúplne a nedostatočne zistený skutkový stav veci, dovolací súd už len dodáva, že pokiaľ by aj skutočne rozhodnutie súdu nemalo podklad vo vykonanom dokazovaní a skutkový stav by bol zistený neúplne alebo nesprávne, môže byť rozhodnutie z tohto dôvodu prípadne vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011,

3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Z týchto dôvodov sa dovolací súd námietskami žalobcov vzťahujúcimi sa k dokazovaniu nezaoberal.“

Opodstatnenosť dovolacieho dôvodu v súlade s § 237 písm. f) OSP sťažovatelia odôvodňovali zároveň aj nesprávnym hodnotením vykonaných dôkazov, z ktorého následne vyvodzovali nesprávnosť a neúplnosť skutkových zistení zo strany vo veci konajúcich všeobecných súdov. Najvyšší súd vo vzťahu k tejto námietke v napadnutom uznesení predovšetkým zdôraznil, že zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá sa uplatňuje v občianskom súdnom konaní v súlade s § 132 OSP, umožňuje všeobecnému súdu hodnotiť dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania. V nadväznosti na uvedené následne najvyšší súd akcentoval, že „Pri uplatnení zásady voľného hodnotenia dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O. s. p.). Ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvého stupňa; skutkové závery tohto súdu je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 ods. 3 až 5 O. s. p.). Súd rozhodujúci o dovolaní nepreskúmava správnosť a úplnosť skutkových zistení súdov nižších stupňov, už len z toho dôvodu, že v konaní o tomto opravnom prostriedku nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy; na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu totiž nemá možnosť dôkazy sám vykonávať (§ 243a ods. 2 veta druhá O. s. p.). Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Námietky dovolateľov v tomto smere tak z hľadiska prípustnosti podaného dovolania neboli právne významné a dovolací súd sa nimi nemohol zaoberať.“

Neopodstatnenosť námietok sťažovateľov o existencii väd konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP [konanie je postihnuté inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení

veci) najvyšší súd odôvodnil tým, že označené dovolacie dôvody možno uplatniť úspešne len v procesne prípustnom dovolaní, čo však nebol prípad prejednávanej veci.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti po zistení, že prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z § 238 OSP a vady konania podľa § 237 písm. f) OSP neboli najvyšším súdom zistené, najvyšší súd dovolanie sťažovateľov v súlade s § 218 ods. 1 písm. c) v spojení s § 243b ods. 5 OSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný, odmietol. Z uvedených dôvodov (v procesne neprípustnom dovolaní) preto neboli splnené podmienky, aby sa najvyšší súd zaoberal rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Vychádzajúc predovšetkým z citovaných časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení ústavne konformným spôsobom zaoberal kľúčovými dovolacími námietkami, ktoré sťažovatelia uplatnili vo svojom dovolaní smerujúcom proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 197/2013 zo 6. júna 2013, pričom právne závery, ktoré k nim zaujal, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní aplikoval. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a postup predchádzajúci jeho vydaniu sú preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizujú takú príčinnú súvislosť medzi nimi a sťažovateľmi označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Ústavný súd poukazuje na to, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto

použitý spôsob v konkrétnych prípadoch nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľom k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovatelia domáhajú, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné poukázať na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, I. ÚS 150/09), súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 11 ods. 1 listiny), ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. To platí zvlášť vtedy, ak namietané dôvody porušenia hmotných práv sťažovatelia vyvodzujú s namietaného porušenia procesných práv (predovšetkým základného práva na súdnu ochranu), resp. v spojení s ich porušením.

Ak ústavný súd v časti II.1 tohto uznesenia dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť v konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu ani k porušeniu sťažovateľmi označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažnosti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch v nej uplatnených.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2018